

Gunnar Edvard Wille

VELKOMMEN TIL FREMTIDEN

Lederen og kvinnekvintettens odysseé

VELKOMMEN TIL FREMTIDEN

Copyright © Gunnar Edvard Wille, 2025

Ansvarlig utgiver: Calidris forlag

Produsert av Calidris forlag, trykt i EU

Calidris Forlag

Sarbuvollveien 2A

1363 Høvik

calidrisforlag.no

ISBN: 978-82-8467-325-7

Til Berit, Tone, Cato og Cecilie!

DEL EN

CONCORDE-FLIGHTEN

Han kommer inn som den siste på Flight AF001 på Charles de Gaulle lufthavn, en rushflight med Concorde til New York for å møte toppledelsen i firmaet klokken 1500. Supersonisk hastighet er nødvendig for å overkomme de nødvendige daglige oppgavene. Han kom hjem fra *The Ivory Coast* tidligere i dag, og nå til *The Ivory Tower* - Fra Elfenbenskysten til Elfenbenstårnet på én dag. Et morgenmøte i Afrika og et ettermiddagsmøte i Amerika - det er hva han liker. Supersonisk tempo på reise, på kontor, i fritiden og i hjemmet. Alltid i «pinstriped suit», mørkeblå og smale striper, ikke mafiosostripene. Hvit skjorte og blått Hermés ensfarget slips. Blankpussede sorte sko og sorte halvlange strømper med god strømpestrikk. Han innbiller seg at han tar seg godt ut, brunbarket og med en lett sølvfarge i håret, der han leter frem sitt sete i Concorde. Selvsikker, og hans venner sier han er flamboyant - litt fransk i både bevegelser og sinn. Å bo i et lite slott gir selvtillit, noe som forsterkes av å alltid bo på de beste hotellene. Flyselskapene digger ham.

Denne gangen, selv om han er medlem av Air France *Les deux cents*, de to hundre utvalgte som flyr mye, så må han ta til takke med et sete ved midtgangen. Det er sikkert en person som har blitt betalt for å gå av det fullpakkede flyet. Ved vindussetet spotter han med en gang en åpenbart selvsikker, slank, New York- intellektuell kvinne; hun møter hans blikk med et avmålt smil, formet av to fyldige lepper,

belagt med en blåtonet rødfarge. Kinnene har en lett rouge, så huden fremstår blek i et vel avrundet ansikt med en litt spiss nese. Hårmanen er lett rødlig og frisert så de følger hodefasongen. Sterke iøynefallende, blå ellipseformede geometriske figurer, nesten selvlysende i Armanblå, står frem fra en bakgrunn på et intenst oransjefarget silkesjal, som er dandert over skuldrene. Utspekulert Arman-blå, tenker han i sitt indre; er det en lystig malende kvinne, eller en kvinne som maler? Det skulle vise seg å være en god forutsigelse for hennes veivalg her i livet. Hva hun hadde valgt å dedikere sitt talent til, mente han å kunne konstatere. Intuisjonen er hans ledetråd. Den står ham vanligvis bi, noe som gjør at han kan ta short-cuts i mange av de beslutningsprosessene han er involvert i. Viktige beslutninger krever selvsagt at alle faktorer vurderes grundig, noe han som PDG (Président Directeur Générale), må være påpasselig med. Tross alt har han en doktorgrad i matematikk som støtte i beslutningssituasjoner, noe som er spesielt gunstig nå når kunstig intelligens er på tegnebrettet. Problemet er at regnekraften ennå ikke er stor nok på de eksisterende datamaskinene, noe han vil bidra til at endrer seg.

Han smyger seg ned i setet. Det er egentlig litt lite plass i Concorden. Her skal det gå raskt, fem timer fra Paris-kontoret til New York-kontoret iberegnet en times kjøretur med bil fra Kennedy-flyplassen. Komfortsonen i Concorden er litt fleksibel når dårlig benplass kompenseres ved at det serveres utsøkte viner, kaviar og foie gras. Ved tidligere anledninger har det vist seg at benplassen er optimal med tanke på plasseringen av to par ben, når det kan samarbeides litt, men forutsetningen er et par slanke ben hos medpassasjerer. Benplassering er en spesiell øvelse der det har vist seg at han

er talentfull. Virkelig suksess oppnås når benas former følger hverandre fra livet og ned, som i en hyggelig sofa.

Siden han blir møtt med et avmålt smil fra det som skal være hans nærmeste kontaktpunkt i de neste tre og en halv timene, og med et ansiktsuttrykk som indikerer at hun egentlig ville være alene i denne dobbeltsota-stolplasseringen, innser han at det her gjelder å vise all den pli han har. Han presenterer seg på avmålt engelsk med spor av fransk aksent, da han har konstatert at språk og stemmebruk betyr alt for å gjøre førsteinntrykket så aimabelt som mulig. Den litt kunstige aksenten samt moderat snobbisme reduserer, om ikke eliminerer, mange forstyrrelser i ouverturen. Her skal det ikke så mye til for å få et komparativt fortrinn på de brautende, rike amerikanerne, som har en tendens til å dominere på disse flightene. På Concorden er det alltid en åpningssesjon, en ouverture, der revirene defineres. Målet er at stemningsbildet flyter over i et tema som i en fuge, særlig når det er en eller flere kvinner involvert. I revirkampen mellom menn er det vanligvis mer brutale metoder som må benyttes, mens det subtile er dominant i forholdet til kvinner.

Han mener at medpassasjeren denne gangen er den amerikanske, abstrakt ekspresjonistiske kunstneren Helen Frankenthaler, gift med en av kunstretningens fedre – Robert Motherwell. Abstrakt-ekspresjonismen startet som en protestbevegelse i New York mot den etablerte kunsten under og etter andre verdenskrig. Da var uttrykket i samtidskunsten vakre avbildninger av virkeligheten, noe som ikke var relevant lenger, mente de fremadstrebbende New York-kunstnerne. Etter krig og djevelskap i de siste fire årene før fredsslutningen i 1918, etterfulgt av den verste finanskrisen noensinne, og så verdenskrigen 1940 til 1945, måtte

jo kunstens formuttrykk selvsagt endres, noe som stadig ble understreket. Alt var ikke vakkert i omverdenen, og alt måtte ikke uttrykkes gjennom en direkte fotografisk visualisering. Klare distinkte farger var ikke lenger *comme il faut*. Edvard Munch hadde med ekspresjonismen startet noe nytt allerede i 1880 - årene. Han uttrykte følelser, lidelser, smerte og død ved rå, direkte strøk. Kunstnerne på denne tiden ble etterfulgt av dadaister og surrealistere med en rekke forgreninger inn i den abstrakte kunsten. I denne nye kunstretningen i New York gikk fargene over i hverandre. Det var det abstrakte som skulle gis en ekspresjonistisk klang.

Midt i hans tankegang idet han setter seg, blir han avbrutt av den avmålte og tilsynelatende strenge og stringente kvinnen i nabosetet: «De ser så tenksom ut, any problems»?

Svaret er et hevet øyebryn og et skjevt smil. Han glir videre ned i setet, stolt og fornøyd over å kunne anvende kroppsspråket. Det sier ofte mere enn ord, tenker han i sitt stille sinn.

Han hadde sett en Helen Frankenthaler-utstilling for bare fire uker siden på MOMA, under forrige besøk i New York. Hennes lette strøk og det fantastiske fargespillet i oransje, rødt og turkis, hadde gjort et dypt inntrykk. Dette var litt av et sammentreff, tilfeldig? tenker han. Eller var det bare en ønskedrøm ... en flyvetanke? Kanskje var det igjen intuisjonen som slo til? Han er ikke overtroisk. så om dette skulle vise seg å være et faktum eller en tankeflukt, det fikk tiden vise.

Flyvertinnen tar jakken hans, henger den pent opp og tilbyr et glass champagne. Concorde-flightene er blant de få der det blir servert champagne før take-off. Nå tar han seg tid til å smile tilbake til den inviterende kvinnen, og

erklærer at han tenker på sine ærender i New York. Han reflekterer over abstrakt- ekspresjonismens viktige budskap til dagens mennesker, og det inntrykket den siste utstillingen på MOMA hadde gjort på ham. Han ser henne dypt inn i øynene for å se om det er noen spesiell reaksjon. Det er det, men ikke noe umiddelbart hørbart svar! Revirene er ikke definert ennå!

Idet han strekker seg ut i stolen, i den grad det er mulig, og legger venstre ben pent ut som et agn, forteller han frimodig om sine to forretningsmessige oppdrag i New York denne gangen. «Det ene er en drøfting av likviditetssituasjonen på grunn av nasjonaliseringstrusselen av virksomheten i Nigeria. Representanten fra regjeringen som han nylig hadde forhandlet med hadde forventet en konvolutt – med et monetært innhold da de snakket sammen tidligere i uken, faktisk tre dager før besøket til Elfenbenskysten. Korrupsjonsspøkelset og nasjonaliseringstrusselen hang over virksomheten som et spøkelse, eventuelt et krav om statlig eierskap i selskapet. Dette var krav som lå på bordet og som bedriften måtte ta standpunkt til. Imøtekomme av korrupsjonskrav var blitt rutineaksjon for mange bedrifter, men ikke for hans virksomhet. Så han måtte gå med uforrettet sak fra Ahmed, som ministeren het til fornavn. Den andre saken, beskatning av roboter, arbeiderklassens fiende nummer én, er en privat sak, men en fjern forretningsmulighet i fremtiden», sier han, som en betoelse med litt flakkende øyne.

«Åjaaaaaa, privat med forretninger som et alibi for reisen», avbryter kvinnen med et stort smil. Hun hadde ikke avgitt noen indikasjon på sin identitet, og heller ikke noe fremstøt mot å definere sitt revir. Men hun sier drømmende,

med innbitt munn og et mykt blikk: «There are no rules, that is how art is born. That is how breakthroughs happen. Go against the rules or ignore the rules, that is what invention is about».

«Nettopp», sier han, dette er kjernen i hans indre kamp for tiden. «Det er ingen regler, det er slik innovasjon finner sted. Slik skjer det gjennombrudd. Gå imot reglene og ignorer reglene. Schumpeters teori om konstruktiv dekonstruksjon bør anvendes systematisk på alle samfunnsmessige prosesser», sier han tankefullt, nipper til champagneglasset, og føyer til: «Også på kunstens område», som du sier. Dette er åpenbart en intelligent abstrakt ekspresjonist, tenker han, hever glasset og utbryter: «À Votre santé», som et første skritt mot det han håper kan bli en hyggelig reise. Riktignok, med tanken i bakhodet, sin pliktoppfyllende sans, ville dette begrense tiden han har planlagt å benytte som forberedelse til møtet om ettermiddagen. Det hadde bare hendt én gang før på de mange reisene han har hatt til New York de siste fem årene, at han var blitt forstyrret av eksterne krefter under overfarten.

Flyet de sitter i har en genial konstruksjonsform, en helt skulptural vakker konstruksjon med en dobbelt krummet flate, egentlig som et modernisert baugspryd på et gammelt skip, men spydformet og med et bevegbart spyd som pilspiss. Det reiste seg som ved en ereksjon da flyet tok av. Akkurat nå er det like før brakket vil komme. De hadde forlatt fransk jord for tre minutter siden. Spydet er erigert, og flyet stiger med en kraftig akselerasjon mot sin marsjhøyde. På frontveggen er det en hastighetsmåler, et machometer som viser hastigheten i mach, altså relativt til lydens hastighet. Idet flyet går gjennom lydmuren, når machometeret viser 1,0, er

det et brak og en kraftig risting i hele flykroppen. Hun er litt anspent i denne situasjonen, og fester hendene til setet, nesten så hun griper tak i ham. Han tar mykt tak om hennes arm, og sier forsiktig: «Dette er bare begynnelsen på den teknologiske revolusjonen vi kommer til å få innover oss. Vi kan se frem til et geriatrikisk nirvana, noen mener et helvete, men dette er en forsmak», tilføyer han og smiler. Isen er brutt! Og så blir alt normalisert som ombord på et vanlig passasjerfly, bortsett fra at serveringen er bedre og at benplassen er betydelig mer begrenset.

Etter denne prosessen, akselerasjonen fra take-off til normal marsjhastighet, strekker han på bena, lukker øynene og lar tankene fly. Ville det vært behageligere med et roligere liv på norsk jord, enn det livet han har nå? I går var det møter frem til klokken seks om aftenen, og det var ganske ubehagelig med denne trusselen om korrupsjon og overføring av mange penger til en nigeriansk konto. Det var det bare å avslå. Det var slike ubehagelige handlinger og beslutninger han var betalt for, godt betalt. Det måtte han innrømme, men det var ikke noe å skamme seg over. Utfallet etter gårsdagens møte ville antagelig være at ett eller flere departementer kom til å kjøpe utstyr fra hans argeste konkurrent. Selv om Nigeria bare var ett av de 35 landene han hadde ansvaret for, ville det influere på hans bonus. Men det verste ville være negativ presseomtale i amerikanske media. Ingen store amerikanske virksomheter likte negativ presseomtale. Da var det opp til ham som ansvarlig å stå til rette for eksekutivkomiteen, som ville ha en direkte forklaring på problemet. Et svært sunt ledelsesprinsipp, tenkte han. Selv om det å være ansvarlig og tiltalt var ubehagelig. Men den tid den sorg. Intet hadde skjedd foreløpig. Flere ganger hadde altså tanken slått ham,

at det kanskje kunne være hyggelig å gjøre noe på norsk jord igjen. Han hadde to mulige prosjekter i tankene. Det var henvendelser han hadde fått fra to norske headhuntere. Dessuten et hypotetisk selvvalgt tanke-eksperiment. En hypotetisk løsning på et av fremtidens største problemer. Hvordan skattlegge arbeidsinnsats når store deler av arbeidet blir erstattet av roboter og kunstig intelligens? Da vil et stort antall arbeidere og mellomledere i utsatte industrier i de fleste land bli borte. Noen kan omskoleres og gå inn i helt nye profesjoner, noen vil få andre enkle jobber, og mange vil bli selselvstendige arbeidstakere. Antall jobber vil i alle fall bli vesentlig redusert, og i stedet støttet av datateknologi - en teknologi utviklet og kommersialisert av store internasjonale selskaper som vil unngå beskatning så langt de kan, og godt og vel det. Det var dette siste problemet, beskatningen av roboter, han skulle drøfte med en professor fra MIT. Enten skulle de møtes i New York på The Knickerbocker Club, eller på kontoret på MIT i Cambridge utenfor Boston. Dersom det skulle bli en Boston-tur over helgen, hadde han bestemt seg for å dra ut på Long Island på helgetur, i stedet for å reise hjem til Paris. Han hadde preliminært bestilt et rom i Montauk på spissen av Long Island. På veien ville han stoppe og se Pollocks gamle atelier og arbeidsrom, stedet der alle «dryppebildene» hans var laget og der han konsumerte alkoholen som til slutt tok livet av ham.

Han hadde tenkt at han skulle imponere kvinnen i sidesetet ved å beskrive sitt private foretagende: «jakten på systemet for skattelegging av fremtidens roboter». Dette var et hypotetisk system der løsningen lå mange år frem i tiden, minst ti år, kanskje tredve men det kunne forberedes nå. Roboter, tobente, firbente, bevegbare kasser eller smarte

krypende vesener; alle måtte de beskattes på en eller annen måte. Her var det mange aspekter. Han ville høre hva reisevenninen synes om saken, hvis det nå skulle vise seg at hun forble en venninne! Han tenkte at et sofistisert retorisk sett avansert tema, ville interesse henne mere enn å drøfte hotellmaten han pleide å spise på Rye Town Hilton når han ikke bodde på Carlyle på Manhattan.

Flyvertinnen er tilbake og avbryter hans tankeprosess: «Skulle det være mer champagne til den russiske kaviaren og litt foie gras», sier hun med smektende stemme og et blick han ikke skulle glemme med det første? Han hadde tidligere presentert seg som Edouard for sidekvinnen, men han visste ikke om hun hadde oppfattet navnet. Hun rasler i sidesetet for å komme seg ut av sikkerhetsselen. Det hadde satt seg fast i det lekre sjalet hennes, som igjen var brettet tett om kroppen, da hun åpenbart var ganske friløs. Hun klager til flyvertinnene på at det er altfor kaldt over hennes sete. Aircondition må reduseres, eller hun må få et teppe av bomull, for all del ikke syntetisk for det tåler ikke kroppen hennes. Han er deltakende i foretagendet om å få opp temperaturen, men på hennes plass er det selvsagt ikke mulig i tilstrekkelig grad. Det blir derfor et nytt teppe som må brettes over sjalet. Han skyver den siste fliken inn under hennes slanke legeme, idet han tar sjansen og aksepterer mer champagne, foie gras og russisk kaviar for begge. Hun takker og sier at hun heter Helen. Han gjentar: «Edouard». «Ja», sier hun. «Det har du nevnt før; skål, Edouard!»

Så braker det løs før han får presentert sin retoriske perle om skattelegging av fremtidens roboter. «Edouard, du ser ut som en handelsreisende i underbenklær, boksere antagelig. Jeg vedder på at du har en vareprøve på deg. Derfor holder

du varmen, mens jeg fryser hele tiden. Disse franske flyvertinnene er ubehjelpelige og uten empati. De er lekre å se på, men det er på overflaten. De er godt trent til å beherske roen som stoikere, men det finnes ikke spor av evne til en konversasjon der en kan innbille seg rester av mangfoldet som Leopold Bloom, som du kanskje vet er hovedpersonen i James Joyces bok *Ulysses*, bruker i sin lemfeldige livsførsel, der empati og overlevelsessevne står sterkt. De aner ikke hvordan de skal tilfredsstille en stakkars amerikansk kvinne uten kjennskap til de franske gloser, og som dessuten er veganer og uten interesse for det franske kjøkken. Eddie kan du oppklare dette dilemmaet for meg? Er du selv fransk, engelsk eller irsk, eller hvor kommer du fra?» «Ingen av delene, men har lest *Ulysses* to ganger», svarer han. «Altså, norsk», foreslår hun, og han nikker mens han snakker: «Buck Mulligan med barbersakene på toppen av trappen i åpningsscenen med Stephen Dedalus, der han preker «*In introibo ad altare Dei*»; han vil gå til alters, ikke mye norsk her». Han skulle gjerne vært ire og opplevd Dublin på nært hold. Riktignok var han der den 18. juni i fjor, på «Blooms Day», men det var kun et kort besøk. «Du vet, irer og briter opererer på et helt annet retorisk nivå enn franskmenn, særlig i relasjon til utlendinger, og ikke minst amerikanere. Her henger det noe igjen fra De Gaulle.»

Kontakten etableres på et nytt nivå idet hun stråler opp og synes å tro at hun har støtt på en riktig intellektuell, tenker han. «Du er jammen en frittalende typisk New York-kvinne», sier han. «Din ordbruk er frapperende. Hva er det du særlig setter pris på med disse Concorde-flightene? Jeg antar at dette ikke er din første flight?»

Det er ikke den første, og det skal ikke heller bli den siste. Jeg er opptatt av at det skal gå raskest mulig over Atlanteren. Jeg vil være minst mulig i kontakt med disse robotene uten empati som løper som svin, men som ikke klarer å få til mye kundetilfredshet. Franskmenn og frankofile står omtrent nederst på min prioritetsliste over potensielle medreisende, eller å stå sammen med i en heisstopp mellom to etasjer. For ikke å snakke om et flykrasj! God damn it!»

«Der har du det», sier han nonchalant. «Jeg er på vei for å drøfte skattlegging av disse djevlene, som noen kaller dem. Fly er et godt eksempel på hva som blir selvstyrende roboter i fremtiden. De ansatte kommer til å miste arbeidsplassene sine, piloter og spesielt flyvertinner. Dette er yrker vi ikke vil finne i fremtiden, som sammen med millioner andre vil forsvinne. Her finner vi kjernen i djevelbevegelsen, som konspirasjonsteoretikere utvikler og sprer. De ser alle ulempene, og betrakter nyvinningen som en bevegelse der smådjevler og pedofile djevler kommer til å ta over makten. Andre betrakter objektene som engler, enten de er med eller uten vinger, med eller uten armer og ben.» Han ser at hun blir ivrig, men også litt utålmodig, så han ser på henne med et smil, og prøver å gi henne et vennskapskyss på fransk manér. Hun aksepterer det litt overrasket, men tar det med et smil.

Han fortsetter: «Det er de som skal leve av å utvikle robotene, engler eller djevler, og som kontinuerlig skal forbedre deres arbeidskapabilitet, som er innovasjonsagentene og som må bryte de etablerte reglene, som det vil være bruk for i fremtiden. Det er Fremtidsfolket, Helen! De vil skape nye arbeidsplasser for de som skal reparere og vedlikeholde underverkene, og ikke minst de som skal sikre oss en rimelig livskvalitet ved å anvende teknologien. Dette er gjengen som

kan se fremtiden lyst i møte. Og så jeg, da, som skal utvikle skattesystemet for roboter, sier han med et stort smil.»

Hun avbryter ham. Liker tydeligvis ikke lange enetaler eller fullførte resonnementer. Trolig er hun så intelligent at hun ser konklusjonen før han selv har fått formulert den.

«Jeg prøver å bygge opp en robotresistens», sier Helene. «Jeg vet at når jeg blir gammel nok, vil jeg bli stelt av roboter. De kommer til å ta morgenvasken, pusse tennene mine og vurdere hvilke medisiner jeg skal ha i dag. Jobben vil den nok gjøre med myke hender, små svampeliknende fingre der det finnes alt fra håndsåpe til tannkrem og intimvaskemidler i små beholdere. Hvorvidt arbeidet vil bli styrt av et lite mikrokamera eller bare følere i fingertuppene, utenpå svampene, det er et problem jeg har tenkt på hvordan kan løses. Om djevlene kan skape kunst, det er nok ikke et spørsmål lenger. Det er et faktum. De vil kunne reproducere alle store verker, gjøre dem levende og gi inntrykk av å være nymalt. Eller de kan lage kombinasjonskunst basert på flere medier som foto, musikk, håndtegning og håndkolorering. Komposisjonen kan springe ut av musikk i forskjellige rytmer og med forskjellig klang. Ved intelligente algoritmer, som kan styres ved alternative parameterverdier som er bestemt av roboten selv, eller ved menneskelig interferens. Dette er hva jeg tenker på når jeg ligger våken om natten. Vår tids ekspressive abstraksjon i farger eller i form av multimedia. Jeg kunne bli rik og skaffe meg en Brown Stone, en murvilla på 60. gate, dersom jeg kunne realisere dette kunstprosjektet. Å måtte male gammeldagse abstrakte ekspresjonistiske bilder som ekspressive abstraksjoner i morgen, det ville være pyton. Bare dårlige kritikker, he he he.» Hun humrer høyt, og vrir seg stille inni seg bak pleddene. Han svarer: «For

noen glitrende tanker, gratulerer. Du skulle skrive om fremtiden. Det ville bli en best seller. La oss ta en skål for at vi møttes!» Hun ler høyt. «Javisst, Edouard, min norsk-franske professor og veileder.»

Han legger opp til å bevege seg inn på et nytt tema. Hvem er Helen egentlig? Han legger begge armene ned langs bena og spør, idet han legger premissene ut som åte: «Du har en kunstners innlevelse og fantasi. Hva gjør du når du ikke flyr Concorde, går på nattklubb eller spiser ute på trestjerners restauranter i New York?»

Han får ikke inn flere spørsmål, før hun avbryter. «Jeg spiser ikke på restauranter for matens skyld. Den må selvsagt være ok, men mine restaurantbesøk er primært for å få inntrykk og inspirere meg til kreativ nyskaping. Jeg er på fornavn med alle hovmestere, de omfavner meg når jeg kommer, og vi har en hyggelig prat om hva som foregår i dag. Nattklubber og gourmetrestauranter, det var for Andy, min fars venn. Andy Warhols kunst i dag er det dyreste og mest *crazy* en kan tenke seg. Kjendiseri og sosialpornografi i media er ikke min 'cup of tea'. Jeg søker det ekte og den inspirerte kunsten som drøfter og estetiserer dagens samfunnsmessige situasjon. Det er hva Anselm Kiefer betegner som kunst. Vi har nok reelle samfunnsproblemer, om vi ikke også skal skape konspirasjonsteoretiske forestillinger om hva ekstreme kunstnere gjør og tenker.»

«Hva driver du forresten med», spør hun? «Jeg stilte deg spørsmål om ditt undertøy. Jeg antar du har et annet levebrød enn handelsreisende i undertøy, siden du flyr med Concorde, og ankommer som siste passasjer mens din forgjenger i dette setet ble kastet ut rett før din ankomst. Det ga meg et forventningspress, der jeg håper du ikke skuffer,

men kan levere! *En handelsreisendes død*, litt av en skjebne, men en god bok og godt teater. Jeg så stykket om igjen siste uke i Paris. Du burde se det når du er tilbake, på Theatre de Champs Elysées i Avenue Montaignes.

Nå er tidspunktet for å prestere, sier han til seg selv. Sjansen for å lykkes i foretagendet med å sikre en hyggelig og spennende flyreise er til stede, og kanskje også med et etterspill i Downtown. En liten sjanse, der hans retoriske evner settes på prøve. Å endre oppfatningen og hennes inntrykk av ham som handelsreisende, til hva han vil fremstå som; en kulturpersonlighet og vellykket forretningsmann, er ikke enkelt. Det er dette inntrykket han vil skal feste seg. Han har lest sin Pierre Bourdieu om den kulturelle kapital som komplementær til den økonomiske kapital. I sin intellektuelle tilnærming til å presentere det best mulige førsteinntrykket, som man som kjent kun gjør en gang, vil han gjøre det han selv synes er et morsomt testforsøk. han vil presentere en utfordrende spørsmålsstilling, den han jobber med hver eneste dag. Målet må være å slå an tonen på den rette strengen for å skape et felles nivå på samtalen, et nivå der han viser at han møter Bourdieus krav. Han gjør det retoriske spranget, som han mener skal posisjonere ham som den fremmede med evne til å kunne injisere noe intellektuelt inspirerende, nå og senere. Det er også et mål å få avklart om det er Helen Frankenthaler han snakker med? Hun ser ut som henne, hun snakker som Helen, hun er opptatt av abstrakt ekspresjonisme som kunstform, men likevel? Etter denne overveielser svarer han med et stort smil: «Her har du en handelsreisende i fremtidens teknologi, en som oppsøker alle abstrakt ekspresjonistiske uttrykk han kommer over. En reisende som skal forhandle med sin toppledelse

om utviklingen i Nigeria og Saudi-Arabia. En som skal, eller i hvert fall har de beste illusjoner om å besøke Pollocks hjem på Long Island, og nyte boken *Humboldts Gift*, Saul Bellow på sitt beste, ved å tilbringe en helg alene på Montauk. Her har du mannen ved din side, min venn.»

Han skuler forsiktig over på henne for å se hvilket inntrykk han har skapt. Hun har selvfølgelig sovnet; dette var altfor langt og altfor kjedelig som et introduksjonstema! Hun ligger på ryggen i sitt utslåtte sete med halvåpen munn. Det høyre benet berører så vidt hans venstre. Han tenker at hans tilnærming har vært feil, katastrofalt feil. Å kaste seg ut i det, ut fra hans generelle kunnskap og hva han visste, kunne virke imponerende, men det var feil. En induktiv tilnærming ville ha vært det beste. Å starte med en nærmere utforskning av den medreisende som et kasus, og så treffe en slutning ut fra de aktuelle fakta, ja, det ville vel vært bedre? Altså retorisk sett var dette ingen åpenbar suksess; tankeflukten var for komplisert, og ikke noe introduksjonstema, nei. Visittkortet må ned til heisformatet. Maks tyve sekunders innsmigrende tale. Sjansen til å gi et godt førsteinntrykk var mislykket.

Om det skulle bli en ny sjanse, vil vise seg. Han kaster seg over hovedretten som flyvertinnen serverer pent, idet hun viser sitt åpenbare mishag for kvinnen halvveis skjult under sine tepper og sitt sjal. Et arrogant og oppgitt smil står frem. Hun tenker åpenbart at her er det en bortskjemt og vanskelig New Yorker, som hun har sett mange av, forteller hun senere etter desserten, mens han venter ved inngangen til toalettet. Det er en åpenbar interesse for henne å få snakke, søke kontakt, føler han, sågar kroppskontakt som ved en liten turbulens med lette rystninger i flyet.

Med champagne og litt rødvin sto sjansen for et vellykket Armonk-møte på spill. Var et flyvertinnespill i emning kanskje? Det ville være en kortere og enklere vei til suksess. Mange var de forretningsmenn som hadde bedåret flyvertinner gjennom årene, men få var de som hadde nedlagt en verdensberømt kunstnerkvinne.

Han setter seg tilbake i setet, lukker øynene og faller i halvsøvn. Da kommer tanken om en mulig retrett til Oslo tilbake. Var det egentlig i Paris han ville tilbringe resten av sine arbeidsår? Det å skulle bli pensjonist i et stort multinasjonalt selskap, ville være bra økonomisk, men konkurransen mellom de ansatte for å bli verdsatt hver eneste dag, var strevsom. Det innebar kontinuerlig å sikre seg sitt revir, og uten stans å måtte demonstrere sine kunnskaper og sine ferdigheter. Hele livet skulle hver dag være som en eksamen, og hver dag med personlige utfordringer, ikke bare ved å bringe de gode forslag til torgs, men få dem vedtatt for så å gjennomføre dem med suffisane og sikre at de ble verdsatt, det vil si vedtatt, gjennomført og premiært. Det var morsomt, utfordrende og spennende, men var det dette som ga den maksimale livslykke? Hva ville det egentlig si? Jo, som yndlingsprofessoren ved NTH hadde uttrykt det: Integralet av livsintensiteten må maksimeres; det er det som må være leveregelen for et vellykket liv. Ikke å overdrive visse saker i visse perioder, som straffer seg som en bakrus, ved tap av glede som en konsekvens i de påfølgende perioder. Den største utfordringen i dag er den tyske uvennen – Dr. Kelhen. Med bakgrunn fra Tyskland, ett av de fire store landene i Europa, hadde han spesielle relasjoner til de tyske toppledere i hierarkiet, på det personlige plan. På det forretningsmessige plan var hans ambisjoner klare. Han ville bli toppsjef,

og for å nå dit brukte han alle metoder. Han visste å utvikle og utnytte *les liaisons dangereuses* på en forbilledlig måte.

Han blir vekket ved gnisninger mot sitt venstre ben. Helen - kanskje Frankenthaler og kanskje ikke - hadde våknet opp og ville ha litt oppmerksomhet. Flyvertinnen sto der med et glass vann og en liten salat til henne med et overbærende smil, og et blunk i øyet. Hva ønsker herren? En flørt, kaffe eller et glass cointreau? Han lar henne forstå at han er åpen for en flørt, men nå har han fått nok å drikke. Han skal bile en times tid rett etter landing, så den lille rusen han har hatt må vekk så snart som mulig. Sitt kort med adresse har han alltid lett tilgjengelig. På brettet som senere ble tatt ut, legger han kortet med en kort påskrift: Hyggelig hvis du kontakter meg på Carlyle Hotell i kveld. Baren er åpen med jazzpianist. Han regner ikke med noen tilbakemelding eller noe svar, og skrinlegger prosjektet. Han henvender seg til Helen igjen. Hun virker ikke overstrømmende, antagelig på grunn av hans manglende oppmerksomhet den siste timen. Nå får det bære eller briste. Han må avklare hvem denne spennende kvinnen er.

«Ganske pussig å få plass her ved siden av Helen Frankenthaler», sier han og føyer til med et stort smil at hennes utstilling på MOMA for ikke lenge siden, var helt ekstraordinær. «Fantastiske farger og fenomenale former. Alt var lys og glede omtrent som det sjalet du har på deg. Det er sikkert egen design?» Hun kvekker sammen med små rykninger i pannen og litt nervøs tvinning av pekefingeren på den ene hånden rundt langemann på den andre. Det ble som et ekspresjonistisk bilde med de forskjellige malte neglene på hver hånd. Hun harker litt og sier at hun sjelden

blir gjenkjent, spesielt ikke når hun kamuflerer seg som her på denne flyturen.

«Du må være ganske skarp, Edouard», sier hun. «Sikkert god sans for farger og former.» «Særlig former», sier han på refleksen, ser henne inn i øynene med et smil, og lar blikket gli langsomt ned langs kroppen. Hun løsner de sammentvundne fingrene, griper om vannglasset, tar en stor slurk og sier «merde», altså faen på fransk, ikke dårlig. Nok en infantil, innbilsk franskmann tenker hun antagelig, men hun lar det stå til og smiler tilbake. «Jeg elsker å bli gjenkjent og beundret. Her skal du se hvilke restauranter jeg liker i New York. Bare ta deg en tur, og hils fra meg.» Til hver restaurant oppgir hun kontaktpersonen. Alltid en mann, og sikkert den mannen som omfavnet henne når hun var på besøk. Han prøver mentalt å plotte restaurantene inn på et kart, og de ligger alle strategisk til i nærheten av et museum, et galleri eller en undergrunnsstasjon, tenker han. Det er to han ikke klarer å plassere, og spør hvor de er lokalisert. «Like ved atelieret jeg bruker når jeg er på Manhattan», svarer hun. «Ring meg på forhånd, og kom innom neste gang du er her. Nå skal du jo ut til Long Island, skjønner jeg. Ha en fin tur i helgetrafikken, ha ha ha», ler hun ironisk. Det er ikke Guide Michelin-restauranter du har fått av meg, men ta deg en tur og test dem ut neste gang du er her, og ring meg endelig i mitt atelier. Jeg har noe jeg gjerne ville vise deg, men som jeg ikke kan beskrive nå. Han er *flabbergasted*, som amerikanerne sier, altså ytterst overrasket. Suksess så langt, mens flyet reduserer hastigheten, det smeller i luften rundt maskinen som rister, før det går inn for landing. Spydspissen i fronten av flyet faller som en fallende fallos. Landingen går fint.

Som avskjed til Helen sier han: «Du velger selv hvor du vil reise, hvordan du vil reise og hvorfor du vil reise. Dessuten velger du selv hva du skal dele, og hva du skal ha for deg selv, av intellektuell og fysisk bagasje når du er tilbake.» Hun smiler tilbake og velger å ikke å dele sin opplevelse fra flyturen med ham. Men hun sier «på gjensyn» og «à bien tôt»! Plutselig litt halvfransk vennlig!

Hun blir hentet av en privatsjåfør, og han får sin kabriolet hos Hertz, for å dra opp Hudson Valley, en vakker, men travel vei som sniker seg langs elvebredden oppover mot Connecticut.

Så er han på vei til sitt møte i Armonk. Han er glad og opprømt over den smilende avskjeden. Det er mer enn han hadde ventet. Han liker godt å kjøre bil, særlig de snertne amerikanske kabrioletene. Det gir en viss følelse av situasjonskontroll, han er den styrende, og maskineriet responderer til hans sinnsstemning. Han liker gir og gass, samvirket og reaksjonen på lite gass og mye gass. Han kjører relativt friskt for å nå frem i tide. Det er ingen effekt av det siste glasset med rødvin til maten. Han er heller litt oppspilt av avskjedssmilet, og ønsket om å ses igjen. Han vet ikke hva han skal gjøre med det. Men en bestemmer selv hva en vil dele fra en reise. Nå gjelder det å nyte bilturen, også dét er en liten reise som er selvvalgt. Friheten ved å selv å bestemme avreise og ankomst, og ikke minst, å være uavhengig av en tidsplan, finner han frigjørende. Han vil alltid ha flest mulig frihetsgrader. Denne gangen skal han tilbake til Hotell Carlyle på Madison Avenue om kvelden. Og i weekenden er det den planlagte turen ut til Montauk på Long Island. En tur langs den spennende 190 kilometer lange kysten med stopp i The Hamptons, abstrakt ekspresjonistenes episenter

med Jackson Pollock i spissen. Og han sier til seg selv: Det skulle ikke forundre meg om Helen er der også.

Hva med dagens møte? Det er jo den egentlige årsaken til USA-reisen denne gangen, og det er en hastetur. Han måtte rettferdiggjøre bruken av Concorde. Mens han kjører nordover, prøver han å samle tankene om presentasjonen han skal holde for The Executive Office. Den er godt forbedret de siste ukene i Paris både av hans stab og av ham selv. Men *the finishing touch* fikk han ikke gjort på flyturen som planlagt.

Den stålblå Mustangen ruller raskt nordover. Han har testet motoren, og den er ganske frisk, et bra jern under panseret. Den har et fint, strømlinjeformet karosseri som gjør at vindsuset er nesten borte, og motoren bare maler som en stor katt. Han faller i slike tanker, for det er overraskende liten trafikk på denne veistrekningen. På denne tiden av dagen, fredagen, kunne det være mange biler.

Han er jo nettopp kommet tilbake fra Nigeria. Mens han sitter og kjører rolig opp langs elven, tenker han som vanlig gjennom hva som hadde skjedd, og om det er noe å lære til neste Lagos-tur. Det er et par episoder som kunne ha vært mye verre enn de ble. Situasjonen i Lagos var vanskelig og spent. Sjefen for Control Data hadde blitt skutt og drept på åpen gate tre dager før hans besøk. Det var en litt dyster stemning på hotellet der mannen hadde bodd, og nettopp kommet seg ut av hoveddøren idet han ble skutt. I gangene satt det nå væpnede vakter om natten. Godt han hadde vært for sent ute, tenkte han. I bedriftens bolig for expatriates, der han hadde vært på besøk for en drink og fått servert lokalt dyrkede peanøtter, var det også væpnede vakter rundt

huset. Ved neste besøk bestemte han seg for at han skulle bo i firmaets bolig, der det også er en gjesteleilighet.

Da han reiste hjem, var det forsinkelser på flyplassen, så alle passasjerene, i alle slags fargerike antrekk, måtte sitte og vente. Han tenkte å forevige denne frodige atmosfæren, så han hadde tatt frem kameraet og tatt noen bilder, uheldigvis, for politiet kom raskt og tok fra ham kameraet med anklage om ulovlig fotografering. Takket være hans følgesvenn, den strålende, store og kraftige lokale høvdingen, som også var sjefen for virksomheten i Nigeria, unngikk han å bli arrestert. I det hele tatt bestemte han seg for å bruke firmaets smekre, lekre jet til usikre steder som dette.

Han må plutselig bråstoppe for en fotgjenger idet han kommer inn i en tettbebyggelse. Han kommer ut av tankeprosessen, heldigvis, og vil nå sammenfatte sine hovedargumenter i sin presentasjon. Han slår opp hardtoppen og tenker: Likviditeten i det 100 % eide selskapet er dårlig. Utestående fordringer farer til himmels. Alle innbetalinger blir forsinket av kravene om returprovisjon fra offentlige tjenestemenn, noe han blankt avslår å godkjenne. Rent forretningsmessig går salget til de internasjonale selskapene fint, men operasjonsmodus må endres. Betaling direkte til Frankrike, som et offshore-salg, er forslaget for å løse noen av likviditetsproblemene de har i dette landet. Hovedproblemet er imidlertid kravet om å etablere et joint venture med minimum 51 % nigeriansk eierskap. Dette må avvises, og han har et alternativ i sin presentasjon. Det er kontroversielt, og vil helt sikkert bli imøtegått av hans fiendtlig stemte tyske kollega Dr. Kelhen eller hans våpendragere.

Han ser frem til å gi sin presentasjon og «fighte» saken mot Kelhen, drittsekken uten empati, en strebersk opportunist, muligens et politikeremne?

Igjen blir han brått revet ut av sin tankeprosess av blålys og ulende sirener. Han kjører ut til siden og slipper frem fire politibiler. Først tenker han å gjøre som franskmennene og legge seg på hjul. Men med et sterkt minne om den gangen han ble stoppet i Santa Monica av en uniformert politi i politibil, bestemmer han seg for ikke å søke noen gjentakelse av denne ugjerningen.

Han setter på lokalradioen for White Plains-området, og plutselig er det brudd i musikkssendingen. En besøkende på samme vei som dit han skal, er blitt skutt i hodet av en gruppe på fire fargede personer. De hadde kommet opp til bilen ved et trafikklys og foreslått en vindusvask for 50 pence. Han hadde avslått og gjort seg klar til å kjøre videre. Den ene fargede trakk våpen og trykket på avtrekkeren. Selv hadde han opplevd tilbud om vindusvask i veikryss mange ganger i Bronx på vei fra hotellet på Manhattan til Armonk. Hans rutine var å gi fra seg en dollarseddel, og komme videre så raskt som mulig før vinduspussen startet, og få gjengen til å gå videre til neste bil i køen.

Han får et lite sjokk, og tenker at det kunne vært ham selv! Hendelsen gjør ham litt spakere med hensyn til fighten som ligger fremfor ham. Er det virkelig verdt å utsette seg for all denne ubehageligheten i kampen mot denne drittsekken som selv brukte alle midler for å nå til topps? Han hadde hørt rykter om at det kunne komme opp et overrullingstema i dag. Det var å lage en helt ny organisasjon for hans egen virksomhet. En organisasjon med staber modellert etter hovedselskapet, relativt sett altfor store etter hans

oppfatning. Dette var hans egentlige kjepphest i selskapet: «*Dessuten er det min mening at stabene må reduseres.*» Han hadde det som mantraet fra Romertiden, slik Cato den eldre avsluttet alle sine taler i Senatet i Roma: «*Dessuten er det min mening at Kartago bør ødelegges.*». Her ble det endelig gjennomslag etter den tredje punerkrig i 146 før Kristus. Historie er gøy, tenker han, særlig når gode relevante fakta dukker opp i hjernebarken når han har bruk for det. Dette er noe han husker fra historieboken på gymnasen, ganske pussig at det kommer opp nå. Skal han selv kjempe en punerkrig og få en seier på slagmarken, det vil si å få gjennomslag for nødvendigheten av mindre staber i dette selskapet? Minimale staber, vil han selv oppleve det? Neppe, men en dag må det skje. Det er han helt sikker på, men først må det skje et paradigmeskifte i virksomheten. Da vil han selv forhåpentlig være en professor og kommentator fra den akademiske verden, der det ikke vil være noen konsekvenser av å uttrykke seg fritt, og si det han mener offentlig. Da kan han *si det han vil fra reisen* så langt!

Han passerer drapsstedet i gangfart uten å bli stoppet av alt politi som er samlet der. Ambulansen er også der nå. Han har bare et kvarters kjøretur frem til Armonk. Selv om det er lenge siden det siste rødvinglasset på flyet, ville det ikke vært hyggelig med en blodprøve. Alt går bra, og han kan fortsette turen - nå med hardtoppen på.

Her slutter utdraget

Du har lest kapittel 1 av 552 sider.

VELKOMMEN TIL FREMTIDEN

Lederen og kvinnekvintettens odysse

Gunnar Edvard Wille · Calidris forlag, 2025

ISBN 978-82-8467-325-7

Hele boken

Trykt utgave kr 399 · PDF kr 200

kompetanseforlaget-wille.no/butikk

gunnar.wille@online.no